

Arizona: Overdaad aan middelen voor het leger. Bezuinigingen op alle andere overheid- suitgaven

656,4
miljoen €

2,3
miljard €

1,6
miljard €

In januari 2025 trad de nieuwe federale Arizona-regering aan (bestaande uit MR, Les Engagés, Vooruit, CD&V en N-VA). Bij haar aantreden kondigde deze coalitie in tal van sectoren een drastisch bezuinigingsbeleid aan. De gevolgen van dit beleid zijn sindsdien in de hele samenleving voelbaar.

Het bezuinigingsbeleid is evenwel niet bedoeld om de Belgische financiën te saneren. Het maakt het mogelijk om de door de regering besloten aanzienlijke verhoging van het militair budget te financieren. Defensie is namelijk de enige sector die profiteert van een nieuwe financiële injectie. En die is gigantisch.

Om de situatie te kunnen analyseren, is deze tekst opgedeeld in twee grote delen. In het eerste deel worden de verhogingen van de militaire uitgaven en bepaalde militaire aankopen van de federale regering voorgesteld. Het maakt het mogelijk om een duidelijk beeld te krijgen van wat deze uitgaven concreet betekenen. Vervolgens kijken we naar de sectoren van de samenleving die de regering nog kwetsbaarder heeft gemaakt door de budgetten ervan te verlagen. We zullen ons concentreren op het federale niveau, maar ook benadrukken hoe deze politieke beslissingen van invloed zijn op de regionale en communautaire begrotingen.

p1 • DEEL 1

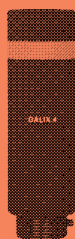
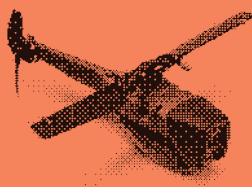
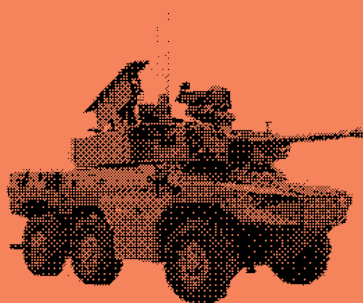
Steeds meer geld voor het leger: waar het geld naartoe gaat

- p4 •** De vastleggingen voor 2026–2034 (ondertekende contracten en het aangekondigde totaalbedrag)
- p6 •** De vereffeningen 2026–2034 (wat daadwerkelijk wordt betaald)

p9 • DEEL 2

Steeds minder geld voor sociale voorzieningen: waar het geld vandaan komt

- p11 •** Verhoging van de btw-tarieven: iedereen betaalt meer, zowel rijk als arm
- p12 •** Wijziging van het automatische indexeringsysteem: nog meer besparingen ten laste van de huishoudens
- p13 •** Te weinig budget voor gezondheidszorg
- p15 •** De geplande verlaging van de groeinorm voor de gezondheidszorg
- p16 •** Bezuinigingen op sociale zekerheid en werkloosheidsuitkeringen
- p17 •** Verminderde solidariteit met daklozen
- p18 •** Justitie in ademnood
- p19 •** Mobiliteit: te weinig overheidsinvesteringen, maar stijgende particuliere uitgaven
- p20 •** Migratie: je bent niet welkom
- p21 •** Armoede en sociale uitsluiting: de onzekerheid neemt niet af, maar wordt steeds groter
- p22 •** Ontwikkelingssamenwerking: min 25%...

DEEL 1

Steeds meer geld voor het leger: waar het geld naartoe gaat

In het regeerakkoord verbond de Arizonacoalitie zich ertoe om in 2029 (dus tegen het einde van de legislatuur) de door de NAVO vastgestelde norm te halen om 2 % van het bbp aan militaire uitgaven te besteden. Dat zou een verhoging betekenen van het budget van het Belgische leger met meer dan 5 miljard euro in vier jaar tijd hebben betekend. Enkele maanden na haar aantreden besliste de regering om de norm van 2% al in 2025 uit te voeren in plaats van 2029 zoals in het regeerakkoord afgesproken.

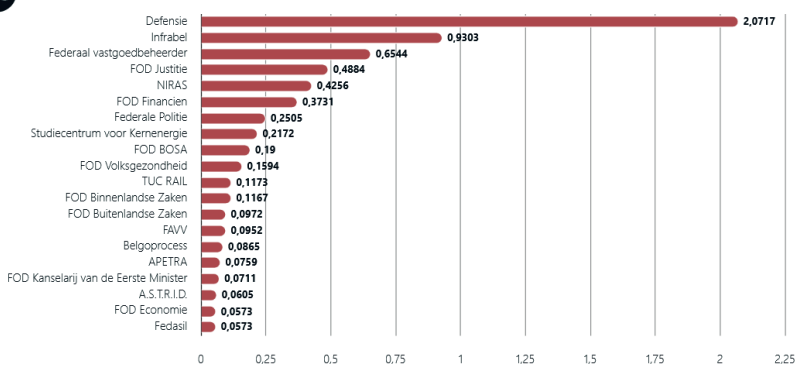
Deze beslissing komt neer op een verhoging van het legerbudget met 4,858 miljard euro in 2025. Als we de verhogingen van de militaire uitgaven naar 2% van het bbp tot 2029 bij elkaar optellen, dan wijst de federale regering een extrafinanciering toe aan het leger van in totaal 28,351 miljard euro in vergelijking met de Belgische militaire uitgaven in 2024¹.

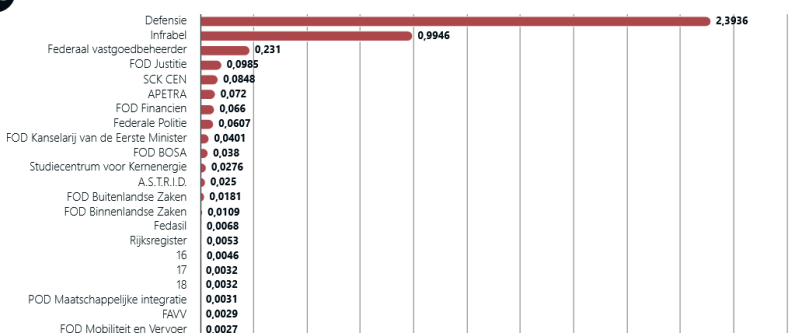
Defensie is op vlak van budget veruit het belangrijkste departement geworden. Het aandeel van defensie in de federale begroting in 2025 wordt geïllustreerd in grafieken van de FOD "Beleid en Ondersteuning"². In een eerste grafiek het globale aandeel van 'Defensie'. In de twee volgende grafieken de opsplitsing voor respectievelijk de werking en de investeringen.

Federale Overheid ----> Werking 7.20 - Top 20

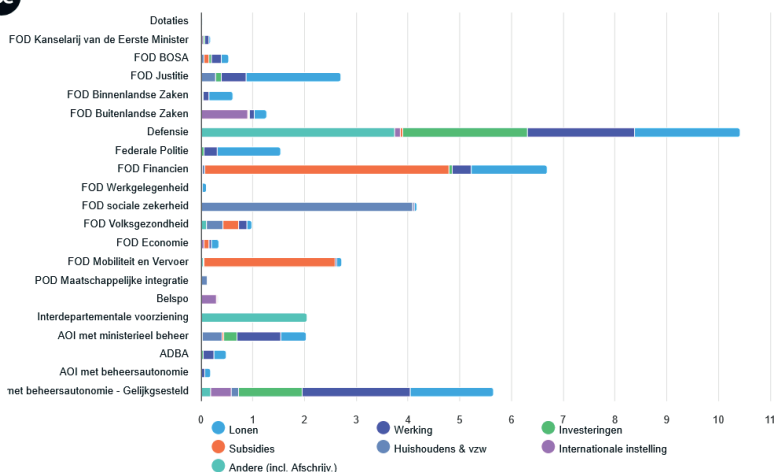
Federale Overheid ----> Investerings 4.16 - Top 22

Opsplitsing per natuur

Federale Overheid ----> Opsplitsing per departement

Om dit traject naar 2 % en meer te realiseren, is eind 2025 al een reeks programma's voor de aankoop van wapens, munitie en uitrusting gelanceerd, die tot 2028 zullen lopen (zie verder).

Voor een goed begrip van de kwestie van militaire aankopen moet een onderscheid worden gemaakt tussen "vastleggingen" en "vereffeningen".

1.

De vastleggingen voor 2026–2034 (ondertekende contracten en het aangekondigde totaalbedrag)

Sinds 2025 ondertekent de regering contracten voor nieuw materieel waarvan de levering is voorzien tussen 2026 en 2034. Het gaat om “vastleggingen”, omdat niet alle bedragen worden uitgegeven op het moment dat de politieke beslissingen worden genomen, maar wel tijdens het hele productie- en transportproces van het bestelde materiaal.

Deze financiële vastleggingen worden uitgedrukt in constante prijzen van 2026 (het effect van de inflatie wordt weggewerkt om een correcte vergelijking in de tijd te kunnen maken). De aangekondigde bedragen geven dus weer wat er in principe aan het einde van het bestelproces daadwerkelijk zal worden uitgegeven³.

Tijdens deze legislatuur hebben deze vastleggingen betrekking op materiaal voor alle strijdkrachten van het Belgische leger (vliegtuigen, raketafweer, drones, schepen, landvoertuigen, munitie, enz.). De afbetaling van een deel van de vastgelegde bedragen zal nog na 2034 gebeuren.

De vastleggingen voor 2026–2034 die door de federale regering tegen 2029 zijn aangegaan en nog zullen worden aangegaan, bedragen precies 33 784 153 531 euro.

	Vastlegging 2026-2034 (€Cst26)	Vereffening 2026-2034 (€Cst26)
ICI	3.527.691.311 €	2.958.702.145 €
LAND	13.862.344.826 €	8.112.648.849 €
AIR	10.280.805.049 €	9.326.879.414 €
MARITIME	3.429.737.355 €	2.261.835.215 €
COMDO & OPS SP	2.683.574.990 €	2.000.939.137 €
TOTAAL	33.784.153.531 €	24.661.004.760 €

Opgemerkt moet worden dat van dit totaalbedrag van 33,78 miljard euro 7,77 miljard euro bestaat uit vastleggingen die door de huidige regering zullen worden aangegaan, maar waarvoor de politieke beslissing door de vorige regering is genomen (het "STAR"-plan van minister Ludivine Dedonder in de "Vivaldi"-regering van Alexander De Croo).

Als we dus aftrekken wat door de vorige regering is beslist (maar door de regering Arizona wordt uitgevoerd), vertegenwoordigen de "investeringen in groot materieel – vastleggingen vanaf 1 januari 2026" van de huidige regering 27,124 miljard euro extra die tegen 2034 moet worden uitgegeven⁴.

2.

De vereffeningen 2026–2034 (wat daadwerkelijk wordt betaald)

De vereffeningen vertegenwoordigen de bedragen die daadwerkelijk worden uitbetaald om de aangegane verbintenissen te betalen (hetzij de door de Vivaldi-regering ondertekende contracten, hetzij de nieuwe contracten van de Arizona-regering).

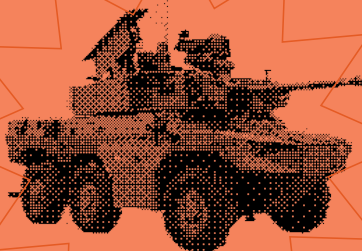
Het eerste bedrag dat moet worden onthouden, is 6,81 miljard euro. Dit is de uitgestelde schuld van het STAR-plan. Het gaat dus om betalingen die België verschuldigd is voor contracten die vóór 2024 zijn ondertekend, maar die tijdens deze legislatuur moeten worden betaald⁵.

De totale kostprijs van de vereffeningen voor de periode 2026–2034 bedraagt 24 661 004 760 euro (in constante prijzen van 2026). Het verschil tussen de vastleggingen (waarbij de regering er zich heeft toe verbonden om tot aankoop over te gaan) en de vereffeningen (wat men daadwerkelijk betaalt) bedraagt dus meer dan 9 miljard euro over de hele periode⁶. Dat wil zeggen dat 9 miljard euro aan ondertekende facturen in 2034 nog niet betaald zal zijn en moet worden overgedragen naar de volgende programmawet, waardoor een nieuwe schuld voor de toekomst ontstaat.

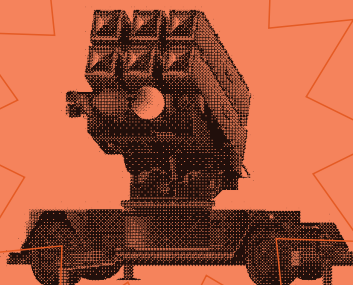

Besluit: De omvangrijke contracten die vóór 2029 zijn aangegaan, bedragen officieel in totaal **33,784 miljard euro (verplichtingen) en 24,661 miljard euro (betalingen) voor de periode 2026–2034.**

Enkele voorbeelden van militaire aankopen door de federale regering

In december 2025 keurde de regering de aankoop goed van 92 bijkomende Griffon (495,6 miljoen euro) en 123 Serval (656,4 miljoen euro) pantservoertuigen. Totale waarde: **1,15 miljard euro**

Eerder, in juni 2025, kocht de Belgische regering samen met Nederland en Luxemburg negen luchtafweersystemen (NASAMS) aan van de Noorse/VS-Amerikaanse fabrikant Kongsberg/ Raytheon ter waarde van **2,5 miljard euro**. (De aankoop van drie langeafstandsraketten is voorzien voor 2029)

In december 2025 keurde de ministerraad eveneens de aankoop goed van mini-drones voor het leger goed ter waarde van **140 miljoen euro**.

In dezelfde maand juni maakt de minister van Defensie bekend dat België GALIX munitie zal aankopen die een rookgordijn kan opwerpen rond de nieuwe Jaguar- en Griffon pantservoertuigen. De kostprijs bedraagt **177,3 miljoen euro**.

Eind november 2025 keurde de ministerraad de aankoop goed van vijf H145M-helikopters (**70 miljoen euro**) voor het Belgische leger en de federale politie.

Grote aankopen die nog voorzien zijn:

Deze zomer keurde de Belgische regering het Ammunition Readiness Plan goed en plaatste meteen een bestelling voor zware munitie ter waarde van 1,2 miljard euro met de bedoeling om nog in 2025 in totaal **2,3 miljard** euro daarvoor uit te geven.

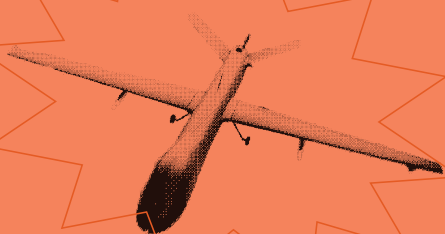
11 nieuwe F-35-gevechtsvliegtuigen met nucleaire capaciteit: **1,67 miljard** euro (exclusief opslag-, onderhouds- en exploitatiekosten).

De volledige ontwikkeling van een grond raket- en luchtverdedigingssysteem vertegenwoordigt een uitgave van **4 miljard** euro

Vervolgens schafte ons leger 40 Poolse Piorun-luchtafweersystemen aan voor de kostprijs van **137,8 miljoen** euro. Dat zijn zogeheten 'Manpads' ('Man Portable Air Defence Systems') die zowel vanop de schouder als vanop een voertuig raketten kunnen afvuren.

Aankoop van onbemande vliegtuigen ("Manned-Unmanned Teaming" (MUM-T)): **420 miljoen** euro.

Besluit: Op 1 januari 2026 is de federale regering voor ongeveer 6,5 miljard euro aan budgettaire verplichtingen aangegaan voor militaire investeringen.

DEEL 2

Steeds minder geld voor sociale voorzieningen: waar het geld vandaan komt

Nu we de omvang van de militaire uitgaven hebben geschetst, bekijken we de budgettaire en fiscale beleidskeuzes in andere sectoren.

Bedenk dat de forse en voortdurende verhogingen van het legerbudget systematisch worden voorgesteld als een “noodzaak” om onze “veiligheid” te waarborgen. Het is onderwerp van politieke discussie of deze sterk stijgende militaire uitgaven daadwerkelijk bijdragen aan onze veiligheid. Anderzijds is het ook zo dat onze veiligheid gewaarborgd wordt door:

- een vangnet in geval van ziekte, baanverlies of andere onvoorziene omstandigheden.

- de strijd tegen armoede en voor een leefbare en gezonde
- een verstandig en duurzaam beheer van de hulpbronnen op aarde
- samenwerking, dialoog en multilateralisme
- solidariteit

De verhoging van de militaire uitgaven dreigt de internationale spanningen te verhogen. Het zet “onze tegenstanders” ertoe aan om de eigen militaire bestedingen te doen stijgen. Het versterkt de logica om spanningen en conflicten te beheersen met militaire instrumenten. Militaire uitgaven vergroten de onveiligheid, drijven de actoren uit elkaar en veroorzaken een enorme vervuiling.

FEDERAAL NIVEAU

De sterke stijgingen van “defensiebudget” gaan gepaard met bezuinigingen (in het verleden, nu en in de toekomst) in nagenoeg alle andere sectoren van de samenleving. De Arizona-regering heeft zich bij haar aantreden voorgenomen om **23,3 miljard** te saneren (eind 2025 bereikte de regering een begrotingsakkoord met 9,2 miljard aan bezuinigingen) in de vorm van besparingen, nieuwe inkomsten, terugverdieneffecten en politieke hervormingen voor de hele legislatuur.

Daartegenover staat een verhoging van de militaire uitgaven met 28,35 miljard over dezelfde periode.

De “besparingen” worden doorgevoerd in de sociale uitkeringen, de werkloosheidsverzekering, de gezondheidszorg, justitie, het klimaatbeleid, de ontwikkelingssamenwerking, enz.

Een verhoging van de militaire budgetten met

**28,3
miljard €**

**23,3
miljard €**

**bezuinigingen op
sociale budgetten**

Verhoging van de btw-tarieven: iedereen betaalt meer, zowel rijk als arm

Het oorspronkelijk door de regering van Arizona aangekondigde plan was om de btw-tarieven, die momenteel 6% en 12% bedragen, te harmoniseren tot een uniform tarief van 9%. Uiteindelijk heeft Arizona besloten om voor bepaalde producten en diensten de btw te verhogen van 6% naar 12% (huishoudelijk gas, toeristische overnachtingen, afhaalmaaltijden, enz.).

De regering kondigt aan dat deze harmonisatie van de btw naar 12% de staat tegen 2029 2,532 miljard euro zou opleveren. Daar komt nog 912 miljoen bij door de verhoging van de accijnzen op aardgas. De aangekondigde inkomsten voor deze wijziging van het btw-tarief komen overeen met het "Ammunition readiness"-plan van de regering.

Deze inkomsten moeten echter met de nodige voorzichtigheid worden bekeken, omdat de evolutie van het gedrag van consumenten

moeilijk te voorspellen is. Dergelijke verhogingen kunnen namelijk nadelig uitvallen voor de economie omdat ze bijvoorbeeld de koopkracht van Belgische huishoudens ernstig aantasten en hen ertoe aanzetten om in buurlanden (met een gunstiger btw-tarief) te gaan winkelen. De werkelijke budgettaire impact is dus moeilijk in te schatten.

Met haar plan om de btw te verhogen, toont de Arizonaregering haar neiging om de armste bevolkingsgroepen te treffen en niet degenen met de sterkste schouders. De BTW is een belasting die geen onderscheid maakt naargelang mensen zich in een kwetsbare positie bevinden of meer welgesteld zijn. Het is echter duidelijk dat de koopkracht van de overgrote meerderheid van de Belgische huishoudens momenteel onder druk staat en dat deze maatregelen een nieuwe klap zijn voor de toch al kwetsbare bevolkingsgroepen.

Wijziging van het automatische indexeringssysteem: nog meer besparingen ten laste van de huishoudens

Een andere belangrijke begrotingsmaatregel betreft de indexsprong. Vanaf 1 juli 2025 stelt de regering de automatische indexering van +2% die volgt op het overschrijden van de spilindex, met drie maanden uit. Dat betekent concreet dat wanneer de inflatie een niveau heeft bereikt die zou leiden tot een verhoging van de pensioenen, sociale uitkeringen of ambtenarensalarissen, deze verhoging met drie maanden wordt uitgesteld daar waar ze anders onmiddellijk zou plaatsvinden. De spilindex wordt in januari 2026 bereikt (de volgende overschrijding is gepland voor 2028)⁷. De indexering van +2% zou dus pas in april 2026 worden toegepast.

Bovendien heeft de regering eind 2025 afgesproken om de automatische indexering te plafonneren. Ze voert twee drempels in: 4000 euro bruto voor lonen en 2000 euro bruto voor sociale uitkeringen (inclusief pensioenen).

Wanneer de automatische indexering in 2026 en 2028 van toepassing moet worden, zullen

dus alleen de eerste 4000 euro bruto (en 2000 euro bruto voor uitkeringen) worden geïndexeerd.

De regering rekent met deze maatregel 2,3 miljard euro te besparen.

Dat is bijna evenveel als de prijs van de 9 luchtverdedigingssystemen (NASAMS) die Arizona in juni 2025 heeft besteld (2,5 miljard euro).

In tegenstelling tot wat de regering aankondigt, heeft deze maatregel om de indexering van de lonen te plafonneren geen betrekking op de "sterke schouders", maar wordt één op de twee personen in België erdoor geraakt. Het mediane loon in de privésector ligt namelijk rond de 4.000 euro. Dat betekent dat de helft van de werknemers te maken krijgt met een beperking van de loonindexering.

Voor hen is het verlies aan koopkracht als gevolg van deze plafonnering van de indexering aanzienlijk. Een werknemer die bijvoorbeeld 5.000 euro bruto (ongeveer 2.600 euro netto) verdient, zal in een carrière van 30 jaar ongeveer 23.500 euro verliezen. Het gecumuleerde verlies voor een werknemer die momenteel 6.000 euro verdient zal over 30 jaar zelfs oplopen tot 45.400 euro⁸.

Te weinig budget voor gezondheidszorg

Een van de sectoren die het meest getroffen is door de begrotingsbezuinigingen is de gezondheidszorg. Wettelijk gezien moet het budget voor gezondheidszorg een groei van 2% per jaar volgen om de stijgende kosten en de gevolgen van de vergrijzing op te vangen. Volgens het Planbureau zou de verplichte groeinorm voor de gezondheidszorg minstens 3% moeten bedragen om effectief aan te sluiten bij de realiteit (in het volgende punt zullen we zien dat we zelfs ver verwijderd zijn van 2%).

Het budget voor gezondheidszorg voor 2026 bedraagt 46,775 miljard euro. Dat is een stijging van 1,553 miljard euro ten opzichte van vorig jaar. **Deze stijging is echter onvoldoende gezien de werkelijke kosten van de gezondheidszorg, die het wettelijke groeipercentage van 2% ruimschoots overschrijden. Eind 2025 bedroeg de overschrijding van het begrotingskader dan ook 470,775 miljoen euro.** België is nochtans een land waar de patiënt al een groter deel uit eigen zak betaalt dan in andere OESO-landen.

In plaats van extra middelen te vinden om de gezondheid van de Belgische bevolking te ondersteunen, heeft de regering van Arizona bij het begin van de legislatuur afgesproken om tijdens deze legislatuur **907 miljoen euro** te “besparen” op de hele sector⁹. Sinds de oorspronkelijke beslissing zijn daar nog andere maatregelen bij gekomen. Zo moet voor 2026 **618,5 miljoen euro** worden bespaard: 275 miljoen euro in de geneesmiddelensector en 343 miljoen euro in de andere sectoren van de gezondheidszorg. Dat is het equivalent van de 123 extra lichte gepantserde voertuigen Serval die de regering in 2025 heeft besteld (656,4 miljoen euro).

Deze cijfers onderstrepen een concrete werkelijkheid. Zo werd in 2025 het **maximumbedrag voor eigen bijdragen verhoogd**. Daardoor zal de patiënt in 2026, zelfs als hij recht heeft op een verhoogde tegemoetkoming, meer moeten betalen. Er wordt **66 miljoen euro** aan “besparingen” verwacht. Dat is de prijs van de 5 helikopters die Arizona in november 2025 heeft aangekocht. De regering heeft ook besloten om de vergoeding van telefonische consultaties door artsen af te schaffen (een **bezuiniging die 73 miljoen euro moet opleveren**)¹⁰, wat de toegang tot gezondheidszorg voor bepaalde categorieën patiënten (ouderen, geïsoleerde personen, enz.) bemoeilijkt. Een ander voorbeeld: **87,2 miljoen euro** aan besparingen zal worden doorgerekend aan diabetespatiënten, voor wie de medicijnen nu in een andere categorie vallen. Momenteel worden 880.000 Belgen behandeld voor diabetes. 12% van hen leeft in armoede.¹¹

De geplande verlaging van de groeinorm voor de gezondheidszorg

In het regeerakkoord is overeengekomen om de groeinorm voor de begroting van de gezondheidszorg in 2026 en 2027 wordt “gehandhaafd” op 2 % en “verhoogd tot 2,6 % in 2028 om in 2029 3 % te bereiken”. Het Federaal Planbureau voorspelt echter een reële nettogroei van 1,8 % voor 2027 (ter herinnering: de wet voorziet in een groeinorm van 2 %). Dit verschil kan worden verklaard door het feit dat de regering een “niet-toewijsbaar bedrag” van 336 miljoen euro heeft voorzien voor 2027.

Met andere woorden, **de regering kondigt aan dat de uitgaven voor gezondheidszorg tussen 2026 en 2027 met 1,630 miljard euro zullen stijgen, maar dat een bedrag van 336 miljoen euro in geen geval mag worden gebruikt. Dat is het equivalent van de prijs van 60 Serval-pantservoertuigen die vorig jaar zijn aangekocht.** Deze begrotingstechniek werd eerder al toegepast door de Vivaldi-regering, maar wordt door Arizona sterk uitgebreid. Volgens Solidaris bedroeg de reële groei van het budget voor gezondheidszorg tussen 2025 en 2026 dan ook niet 2 %, maar slechts 0,8 %¹².

Bezuinigingen op sociale zekerheid en werkloosheidsuitkeringen

Dezelfde bezuinigingslogica geldt voor de sociale zekerheid en het recht op een werkloosheidsuitkering.

Op 1 januari 2026 trad een belangrijke hervorming in de werkloosheid in werking om het recht op werkloosheidsuitkering te beperken tot maximaal 24 maanden, afhankelijk van het beroepsverleden. Tegelijkertijd besliste de regering dat dagen van ziekte, arbeidsongevallen of beroepsziekten niet langer als gelijkgestelde arbeidsperiodes zullen worden beschouwd.

Volgens de RVA zullen de beperkingen op de werkloosheidsduur en uitsluitingen tegen 2029 een besparing van **1,9 miljard euro** opleveren. Van dit bedrag moet ongeveer 240 miljoen euro in mindering worden gebracht dat de OCMW's nodig zullen hebben om de extra kosten die voortvloeien uit deze maatregel te financieren. De verwachte nettobesparing voor de federale staat bedraagt dus ongeveer **1,6 miljard**. Dat is evenveel als het geraamde bedrag voor de aankoop van 11 extra F35-gevechtsvliegtuigen.

Door personen uit te sluiten van de werkloosheid worden de lasten voor bepaalde personen overgedragen naar de OCMW's. Het gaat om in totaal 130 000 mensen voor 2026. In de toekomst zullen er meer mensen afhankelijk zijn van het leefloon dat de OCMW's uitkeren dan het aantal mensen met een werkloosheidsuitkering van de RVA. **Deze massale overheveling zal voor de lokale overheden extra kosten met zich meebrengen die op 315 miljoen euro worden geraamd. De federale regering heeft echter aangekondigd slechts 234 miljoen euro over te maken naar de OCMW's om de drastische stijging van hun lasten op te vangen. Er ontbreekt dus 80 miljoen euro, die ergens vandaan moet komen¹³.**

De hervorming van de werkloosheid is dus bedoeld om geld te besparen ten koste van de sociale zekerheid. Ze lost de sociale problemen niet op, maar verplaatst en verergert ze juist, waardoor de OCMW's en hun personeel in de problemen komen. Dit geldt des te meer omdat de OCMW's zich al in een crisis bevinden.

Verminderde solidariteit met daklozen

In dezelfde geest worden ook gerichte solidariteitsmaatregelen zoals het 'Koudeplan' teruggeschroefd¹⁴, met symbolische maar ingrijpende besparingen tot gevolg. De Minister van Asiel en Migratie, Maatschappelijke Integratie en Grootstedenbeleid, Anneleen Van Bossuyt (N-VA), heeft bevestigd dat de federale bijdrage aan het 'Koudeplan' wordt stopgezet. Daardoor is het plan vanaf de winter van 2025-26 uitsluitend een zaak van de gewesten en gemeenten. **Voorheen droeg de federale overheid bij met een jaarlijks budget van 65.000 euro voor elk van de OCMW's van de vijf grote steden** (Antwerpen, Brussel, Charleroi, Gent en Luik). **Dat zal in de toekomst niet meer het geval zijn. Vijf keer 65.000 (325.000 €) is nog niet eens de prijs van een nieuwe slimme pilotenhelm voor de F35 (350.000 €).**

Een van de redenen die de regering voor deze afschaffing aanvoert, is dat ze strenger wil omgaan met overheidsgeld en wil bezuinigen. Bovendien is zij van mening dat winterhulp de verantwoordelijkheid is van de gewesten en de lokale overheden, en niet van de federale overheid.

Nu ze er alleen voor staan, moeten de gemeenten en gewesten zelf instaan voor de volledige financiering van deze honderden extra bedden. De actoren op het terrein vrezen dat dit zal leiden tot een gebrek aan concrete oplossingen in noodsituaties en tot het bewust in de steek laten van de meest kwetsbare mensen die buiten aan extreme omstandigheden zullen worden blootgesteld.

Justitie in ademnood

De onderfinanciering doet zich ook voor in de gerechtelijke macht, een van de pijlers van de rechtsstaat. Het deel van de begroting dat België aan justitie besteedt ligt lager dan het Europese gemiddelde: **0,22 % van het bbp in België, terwijl het gemiddelde van de Europese landen op 0,31 % ligt¹⁵. De begroting voor justitie in 2026 is tien keer lager dan de overheidsmiddelen waarover het leger kan beschikken.**

De verschillende betrokken partijen binnen het rechterlijk apparaat klagen over een “tekort aan magistraten, een tekort aan griffiers, uitgeput personeel, erbarmelijke arbeidsomstandigheden, verouderde gebouwen, verouderde digitale hulpmiddelen, ...”. De ij gemiddelde wachttijd voor dat het tot een definitieve uitspraak komt ligt op gemiddeld zeven jaar. Sommige rechtszaken doen er tientallen jaren over. Het Hof van Beroep in Brussel heeft bijna 15.000 dossiers in behandeling.

Volgens een rapport van het **College van Rechtbanken en Tribunalen** is er een tekort van 43% aan gerechtelijk personeel in de sector. Een rechter werkt gemiddeld 53 uur per week. Frédéric Van Leeuw, procureur-generaal in Brussel, wijst erop dat dit rapport de dringende behoeften op 695 miljoen euro raamde. Het rapport werd gewoonweg begraven. “Maar door te vaak weg te kijken, zien we hoe onze rechtspraak en onze rechtsstaat in onverschilligheid ten onder gaan.”¹⁷

In zijn memorandum 2024 meldde de FOD Justitie dat de begroting van Justitie in 2024 opnieuw een **tekort van ongeveer 60 miljoen euro** zou vertonen. De overheidsdienst benadrukte **dat het departement nood heeft aan een structurele budgetverhoging van 250 miljoen euro¹⁸. Dat is 5% van de middelen die de federale regering in 2025 uittrok voor de verhoging van het Belgische militaire budget in 2025 (4,8 miljard).**

Mobiliteit: te weinig overheidsinvesteringen, maar stijgende particuliere uitgaven

Dezelfde logica van onderinvestering zien we ook terug in de mobiliteit, een ander belangrijk domein voor het dagelijks leven. Het openbaar vervoer is een noodzakelijke uitgavenpost voor veel Belgen, maar de kosten stijgen sterk. In totaal gaat meer dan 42 % van het budget van de Belgen naar huisvesting en vervoer. In 2024 bedroegen de overheidsuitgaven voor het openbaar vervoer minder dan 1 % van het BBP. Dat is veruit onvoldoende om te beantwoorden aan de collectieve mobiliteitsnoden.

Arizona heeft aangekondigd het budget voor de spoorwegen met 675 miljoen te zullen verminderen over de hele legislatuur. Voor 2026 zijn 100 miljoen besparingen voorzien. Dat is twee derde van het bedrag van GALIX-munitie voor de nieuwe gepantserde voertuigen (177,3 miljoen euro) dat de regering in 2025 heeft aangekocht.

De NMBS zal 60% van deze bezuinigingen dragen, tegenover 40% voor Infrabel.

De bezuinigingen op het spoorwegbudget, die haaks staan op wat nodig is om het openbaar vervoer te bevorderen en onze afhankelijkheid van fossiele brandstoffen te bestrijden, zullen opnieuw negatieve gevolgen hebben voor deze openbare dienst: sluiting van 20 stations, verhoging van de tarieven, vermindering van de frequentie, loonverlies, verslechtering van de arbeidsomstandigheden, enz.

Migratie: je bent niet welkom

Diezelfde terugtrekking van de overheid is terug te vinden in het asiel- en opvangbeleid, met bijzonder ernstige menselijke gevolgen in een context van systemisch racisme.

Het Belgische migratiebeleid heeft geleid tot meer dan 15.000 veroordelingen door nationale en internationale rechtbanken¹⁹

Zo wordt minder dan 10% van de asielzoekers die gebruikmaken van humanitaire opvang ondergebracht in een Fedasil-centrum. De meesten slapen op straat of in noodopvangcentra (vaak langer dan de voorgestelde verblijfsduur). Bijna 9 op de 10 (88 %) dakloze asielzoekers hebben gezondheidsproblemen die rechtstreeks verband houden met hun precare levensomstandigheden.

Hieronder volgen enkele van de maatregelen die Arizona heeft aangekondigd²⁰: het referentiebedrag om te voldoen aan de voorwaarde van voldoende bestaansmiddelen om in aanmerking te komen voor gezinshereniging wordt verhoogd tot 110 % van het gewaarborgd minimuminkomen; asielzoekers komen niet langer in aanmerking voor sociale bijstand van het OCMW; het aantal opvangplaatsen wordt nog verder afgebouwd; bepaalde groepen (met name alleenstaande mannen en asielzoekers met een beschermingsstatus in een ander EU-land, bekend als "M-status") worden voortaan uitgesloten van toegang tot basisvoorzieningen (psychosociale, juridische bijstand, enz.).

Tegelijkertijd heeft Arizona ook hier drastische bezuinigingen doorgevoerd, met name een vermindering van 83 % van het budget van Fedasil tegen 2029. In zijn regeerakkoord voorziet Arizona in bezuinigingen van 1,6 miljard euro op het asiel- en migratiebeleid vóór het einde van de legislatuur. Dat is iets meer dan de prijs van de zware munitie die Arizona in 2025 heeft aangekocht (1,2 miljard).

Armoede en sociale uitsluiting: de onzekerheid neemt niet af, maar wordt steeds groter

Deze beleidskeuzes hebben zichtbare gevolgen voor de armoede en sociale uitsluiting, wat door de statistieken wordt bevestigd. In 2024 lopen meer dan 2,1 miljoen Belgen (ofwel 18,3 % van de Belgische bevolking) het risico op armoede of sociale uitsluiting. 11,5 % van de bevolking (meer dan één op de tien Belgen) leeft in een huishouden met een netto-inkomen dat onder de armoedegrens ligt. 6,2% (meer dan één op de twintig Belgen) van de bevolking wordt geconfronteerd met ernstige materiële en sociale achterstand, een percentage dat identiek is aan dat van 2019²¹. De stabiliteit van deze indicator betekent dat er vijf jaar later geen significante vooruitgang is geboekt om 6,2% van de bevolking in staat te stellen in hun primaire uitgaven te voorzien.²²

Arizona begint echter hardhandig de dam tegen armoede te doorbreken door er frontaal op in te hakken: beperking van de werkloosheid in de tijd, afschaffing van het welzijnspakket, uitstel van de indexering van uitkeringen en pensioenen, afschaffing van de financiering van het Winterplan, strengere voorwaarden voor toegang tot integratie-uitkeringen, gelijkschakeling en plafonnering van de belastingaftrek voor kinderen ten laste, uitbreiding van de status van samenwonende, wijziging van de btw-tarieven, enz. Met het beleid dat Arizona nastreeft en invoert, zal de graad van armoede en uitsluiting toenemen.

Uit de onderhandelingen van Arizona komen geen cijfermatige doelstellingen naar voren. Er worden geen extra middelen overwogen om armoede en het risico op armoede te bestrijden. Er zijn evenmin voorstellen om de uitkeringen op het minimumniveau van de armoedegrens te brengen. Arizona beperkt zich tot beleid om "sociale fraude" te controleren en te bestrijden en legt de nadruk vooral op werkgelegenheid.

Ontwikkelingssamenwerking: min 25%...

Hoewel de wereld wordt geconfronteerd met een toename van conflicten, de gevolgen van klimaatverandering, steeds grotere humanitaire rampen, honger en extreme armoede, heeft de federale regering besloten om tegen het einde van de legislatuur **een kwart van het totale budget voor Belgische ontwikkelingshulp te schrappen. Dat komt neer op een forse bezuiniging van 650 miljoen euro op het jaarlijkse budget voor ontwikkelingssamenwerking, 13% van de verhoging van de militaire uitgaven in 2025 (4,85 miljard)**. Door deze bezuiniging zal de Belgische officiële ontwikkelingshulp dalen tot 0,40 % van het bbp. Daardoor geraakt ons land nog verder verwijderd van de internationale doelstelling waartoe het zich heeft verbonden om 0,7 % van het bbp te besteden aan ontwikkelingssamenwerking. Dat is een verbintenis die België in 1975 is aangegaan en in 2002 is herbevestigd. In 2013 is deze norm wettelijk vastgelegd. België houdt zich dus opnieuw niet aan zijn eigen wetgeving. De verbintenis die België bij de NAVO is aangegaan om 2 % van het bbp aan militaire uitgaven te besteden, is

daarentegen slechts een politieke verbintenis. Toch hebben opeenvolgende regeringen deze verbintenis telkens opnieuw benadrukt.

Werken aan vrede en veiligheid betekent echter in de eerste plaats werken aan de fundamentele oorzaken van geweld. Zoals de Verenigde Naties ons eraan herinneren, zijn deze oorzaken in de eerste plaats van sociaaleconomische aard: armoede, uitsluiting, verslechtering van de levensomstandigheden als gevolg van de klimaatverandering.

1. Strategische Visie Defensie 2025, 18 juli 2025, pag. 55 (<https://www.mil.be/media/apdp40wh/strategische-visie-2025-glossy-final.pdf>)

2. <https://bosa.belgium.be/nl/themas/begroting-en-boekhouding/begrijpbare-begroting/initiaal-begroting>

3. In ieder geval minimaal. Talrijke voorbeelden uit het verleden tonen namelijk aan dat de rekeningen uiteindelijk hoger uitvallen dan de oorspronkelijk aangekondigde bedragen. Soms zelfs met miljarden.

4. Strategische Visie Defensie 2025, 18 juli 2025, pag. 73 (<https://www.mil.be/media/apdp40wh/strategische-visie-2025-glossy-final.pdf>)

5. Idem

6. Idem

7. Statbel. Consumptieprijsindex. (<https://statbel.fgov.be/nl/themas/consumptieprijsindex/consumptieprijsindex>)

8. <https://www.lacsc.be/cne/actualites/2025/12/23/salaires-en-belgique-de-tres-nombreuses-indexations-des-le-1er-janvier-2026?t=1770391032861>

9. <https://abvv.be/echo/907-miljoen-besparingen-de-gezondheidszorg>

10. Rijksinstituut voor ziekte- en invaliditeitsverzekering (RIZIV) (2025, 10 maart). De begroting van de ziekteverzekering van ruim 45 miljard euro in 2025 officieel op de rails. (<https://www.riziv.fgov.be/nl/nieuws/de-begroting-van-de-ziekteverzekering-van-ruim-45-miljard-euro-in-2025-officieel-op-de-rails>)

11. <https://abvv.be/echo/907-miljoen-besparingen-de-gezondheidszorg>

12. <https://www.lalibre.be/belgique/politique-belge/2025/10/06/pas-un-euro-ne-peut-etre-economise-sur-le-dos-du-patient-cest-une-ligne-rouge-PMVDIKD25NFTZEN6LKAIBLDL74/>

13. <https://www.econospheres.be/IMG/pdf/compensation-pour-les-cpas-note-statistique-12-07-2025-def-corr-3.pdf>

14. Leguidesocial (2025, 22 september). Plan grand froid :

les centres d'hébergement pour sans-abris privés du soutien fédéral <https://pro.guidesocial.be/articles/actualites/article/plan-grand-froid-les-centres-d-hebergement-pour-sans-abris-prives-du-soutien>

15. Federale overheidsdienst Justitie. (2024, 23 oktober). Nieuw CEPEJ-rapport over evaluatie rechtssystemen. (https://justitie.belgium.be/nl/nieuws/persberichten/nieuw_cepej_rapport_over_evaluatie_rechtssystemen)

16. Barreau de Bruxelles. (2025). Justice à bout de souffle : le barreau de Bruxelles passe à l'action. (<https://barreaubruelles.be/actions-projets/justice-a-bout-de-souffle-le-barreau-de-bruxelles-passe-a-laction>)

17. <https://www.rtbef.be/article/les-juges-au-bord-de-l-epuisement-il-manque-43-de-leur-effectif-11588875>

18. https://justitie.belgium.be/nl/nieuws/persberichten/hervorming_justitie_valt_stil_zonder_extra_budget

19. CIRÉ asbl. (2025, 1 octobre). Politique de non-accueil : état des lieux - 2025. Une nouvelles politiques gouvernementales cimente la crise humanitaire dans la société belge (<https://www.cire.be/publication/politique-de-non-accueil-etat-des-lieux-2025/>)

20. Ministerraad (2025, 15 april). Asiel en Migratie: pakket crisismaatregelen. (<https://news.belgium.be/nl/asiel-en-migratie-pakket-crisismaatregelen>)

21. 6,2% van de bevolking kampt met ernstige materiële en sociale achterstand, wat betekent dat deze mensen bepaalde lopende uitgaven (betaling van rekeningen, vervanging van versleten meubilair, regelmatige uitstapjes, enz.) die nodig zijn voor een aanvaardbare levensstandaard, niet kunnen betalen.

22. Statbel (2025, 1 oktober). Risico op armoede of sociale uitsluiting (<https://statbel.fgov.be/nl/themas/huishoudens/armoede-en-levensomstandigheden/risico-op-armoede-sociale-uitsluiting>)

350 000€

70
miljoen €

140
miljoen €

Redactioneel: Samuel
Legros, Sarah Rousseau,
Yasemin Kara & Idriss
Bouhière

Grafisch ontwerp :
Tiphanie Hotin

Rue de l'éclipse 6,
1000 Bruxelles

Verantwoordelijke uitgever:
Ludo De Brabander

02 640 52 62
info@stopmilitarisation.be
stopmilitarisation.be

STOP
MILITARISATION